

обчисленнями, Кеплер відкрив новий шлях у пізнанні світу. Чіткі обґрунтування його ідей було зроблено набагато пізніше.

Залишилося тільки з'ясувати, хто і як вселив Кеплеру таку сильну віру в існування законів симетрії, властивих навколишньому світу, що, він відкрив новий спосіб світопізнання. Ймовірно, той самий таємний світовий уряд, точніше, його агенти, які контролювали й контролюють розвиток науки. Іншої аргументованої відповіді немає...

Може й так, але питання залишається відкритим. Звідки у світового уряду таке непере-

вершене чуття в питаннях, які вчені не лише не пояснюють, а й навіть не намагаються обґрунтувати? І чи не занадто багато збігів, коли правильна відповідь береться "зі стелі"? І чи настільки необґрунтованою є теорія міжнародної змови, головна мета якої — приховати знання колишніх цивілізацій і дозовано надавати їх суспільству, аби успішно реалізувати плани таємного світового уряду з поневолення людства?

(Далі буде)

Надійшла до редакції 12 грудня 2024 року

КНИГОЗНАВСТВО. ВИДАВНИЧА СПРАВА

УДК 015:655.4](477)"2023":311:519.23](045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.12(341).8-17

Лідія Очерет яна,

ст арша наукова співробітниця

відділу наукової підгот овки держ авних бібліографічних покаж чиків

Книж кової палат и України,

e-mail: litopys@ukrbook.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5894-2955>

Книги України у дзеркалі державної бібліографії

(за матеріалами бази даних державної бібліографії "Літопис книг" за 2023 рік)

У пропонованому дослідженні наведено результати бібліометричного аналізу тематичного розподілу видань у базі даних "Літопис книг" за 2023 р. відповідно до класів і розділів УДК.

Виконаний бібліометричний аналіз дає змогу визначити сучасні тенденції розвитку й тематичної спрямованості вітчизняної книговидавничої галузі, науки та культури.

Ключові слова: база даних; бібліографічна інформація; бібліометричний аналіз, книги; брошури; неперіодичні видання

Мета дослідження: аналіз тематичної спрямованості книговидання в Україні на основі кількості записів у базі даних (БД) "Літопис книг" за 2023 р. за класами та розділами УДК.

Методи дослідження: бібліометричний аналіз.

Об'єкт дослідження: база даних "Літопис книг" за 2023 р.

Постановка проблеми. Доступ до актуальної інформації у динамічних реаліях сьогодення має надзвичайно важливе значення. Книжкова палата України дає користувачам змогу орієнтуватись у загальному потоці вітчизняної друкованої продукції завдяки підготовці бібліографічних баз даних і виданню поточних бібліографічних покажчиків, які є впорядкованою сукупністю бібліографічних записів на книги та брошури. Структура поточних державних бібліографічних покажчиків передбачає наявність допоміжних покажчиків, які спрощують пошук бібліографічної інформації.

"Літопис книг" — державний бібліографічний покажчик, що містить вичерпну бібліографічну

інформацію про книги та брошури з усіх галузей знань: наукові, науково-популярні, навчальні, довідкові, релігійні, офіційні, суспільно-політичні, виробничо-практичні, літературно-художні та популярні, видання для дітей та юнацтва тощо. "Літопис книг" виходить друком двічі на місяць як результат аналітико-синтетичного опрацювання обов'язкових примірників видань, що надходять у Книжкову палату України відповідно до Закону України "Про обов'язковий примірник документів".

Покажчик уперше був виданий 1924 р. і поточного року відзначив 100-річний ювілей. У 1924—1989 рр. "Літопис книг" виходив у Харкові, з 1990-го друкується в Києві. Назва видання з плином часу змінювалася: "Літопис українського друку" (1924—1930), "Літопис друку" (1935), "Літопис друку. Книги" (1936), "Літопис друку УРСР. Книги" (1937—1953), від 1954 р. — "Літопис книг". Так само зазнавали змін періодичність виходу видання та види друкарської продукції, яку реєстрували в покажчику.

Перший випуск "Літопису книг" містив відомості про 185 назв неперіодичних видань українською мовою та мовами нацменшин. Бібліографічний запис на кожне видання охоплював бібліографічний опис із наведенням індексу за міжнародною десятиковою системою бібліографічної класифікації. Наприкінці випуску було подано "Абетковий покажчик". Наклад становив 1500 пр.

"Літопис книг" зазвичай супроводжують допоміжні покажчики, назва й періодичність яких із роками також змінювалися. Наявність допоміжного апарату сприяє повнішому використанню цих видань у довідково-бібліографічній роботі бібліотек, комплектуванні фондів, підготовці бібліографічних покажчиків, укладанні рекомендаційних списків літератури, тематичних картотек, організації книжкових виставок тощо.

Наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. у покажчику розширено реєстрацію книжкових видань, уніфіковано схему класифікації літератури, введено додаткові допоміжні покажчики.

З 1996 р. "Літопис книг" виходить у світ у серії видань Книжкової палати України "Національна бібліографія України", у якій видають покажчики відповідно до видового відображення матеріалів.

Бібліографічний опис книг і брошур у "Літописі книг" здійснюється згідно з вимогами низки державних стандартів. Для систематизації книг і брошур Книжкова палата України використовує власні видання "Розташування бібліографічних записів у бібліографічних покажчиках на основі Універсальної десятикової класифікації" (2013) та "Універсальна десятикова класифікація (УДК). Таблиці зі змінами та доповненнями. Алфавітно-предметний покажчик" (2017).

Електронні версії випусків державного бібліографічного покажчика від 2004 р. розміщено на сайті Книжкової палати України в розділі "Національна бібліографія".

Результати проведеного бібліометричного дослідження БД державної бібліографії книжкових видань "Літопис книг" дають змогу простежити сучасні тенденції розвитку книговидавничої галузі, науки та культури.

Аналіз досліджень і публікацій. Укладання (відбір книг і брошур, їх аналітико-синтетичне опрацювання, систематизація) та аналіз БД здійснювалися на підставі чинних законів України, національних стандартів, інструкцій і методичних рекомендацій, розроблених Книжковою палатою України [1—15].

Виклад основного матеріалу дослідження. До БД "Літопис книг" за 2023 р. увійшло 15 750 бібліографічних записів. Дослідження проведено шляхом розподілу та аналізу записів за галузями

знань відповідно до класів Універсальної десятикової класифікації (УДК) (діагр. 1, 2; табл. 1—10).

У діагр. 1 наведено тематичний розподіл бібліографічних записів на книги та брошури за класами УДК у відсотках від загальної кількості записів:

- 0 Загальний клас — 1398 записів, або 8,88%;
- 1 Філософія. Психологія — 791 запис, або 5,02%;
- 2 Релігія. Теологія (богослов'я) — 389 записів, або 2,47%;
- 3 Суспільні науки — 3135 записів, або 19,90%, — за кількісним розподілом посідає друге місце;
- 5 Математика та природничі науки — 775 записів, або 4,92%;
- 6 Прикладні науки. Медицина. Техніка — 1716 записів, або 10,90%, — на третьому місці;
- 7 Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт — 364 записи, або 2,31%;
- 8 Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література — 6327 записів, або 40,17% — на першому місці за кількістю опрацьованих видань;
- 9 Географія. Біографії. Історія — 855 записів, або 5,43%.

Діагр. 1. Розподіл книг і брошур за класами УДК

Результати бібліометричного аналізу бібліографічної інформації щодо книг і брошур у межах класів УДК подано в табл. 1—10 (кількісний і відсотковий розподіл відповідно до загальної кількості записів у класі).

До класу 0 *Загальний клас* увійшли записи з питань науково-технічної інформації, бібліографії й бібліотечної справи, журналістики тощо. Поміж них значну частину становлять видання розділів 00 *Пролегомена. Загальні питання науки та культури* — 705 назв, або 50,43%; 087.5 *Публікації для молоді* — 464 записи, або 33,20%, та 01 *Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги* — 119 записів, або 8,51%; найменше

видань зафіксовано в розділах *09 Рукописи. Раритети і рідкісні книги* — 5 записів, або 0,36%, та *030 Універсальні довідкові видання* —

3 записи, або 0,21%. У табл. 1 наведено розподіл бібліографічних записів за розділами зазначеного класу.

Таблиця 1

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 0 Загальний клас

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
00 Пролегомена. Загальні питання науки та культури	705	50,43
01 Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги	119	8,51
02 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство	16	1,14
030 Універсальні довідкові видання	3	0,21
06 Організації загального типу	38	2,72
07 Медіа. Засоби масової інформації (ЗМІ). Масова комунікація. Дослідження засобів масової інформації та комунікації	46	3,29
08 Видання змішаного змісту. Збірники	2	0,14
087.5 Публікації для молоді	464	33,20
09 Рукописи. Раритети і рідкісні книги	5	0,36
Усього	1 398	100

У табл. 2 подано результати аналізу тематичного розподілу публікацій розділу *00 Загальні питання науки та культури*. Переважають видання підрозділу *004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних* — 247 записів, або 35,03%; друге місце посідає підрозділ *005 Управління. Менеджмент* — 227 записів, або 32,20%; третє — підрозділ *001 Наука та знання загалом. Організація розумової праці* — 191 запис, або 27,09%; найменше записів зафіксовано в підрозділах *003 Системи письма і писем-*

ності та 007 Системологія. Теорія систем. Теорія інформації та комунікації. Теорія керування / управління (кібернетика) — по 3 записи, або 0,43%.

За кількістю записів у класі *1 Філософія. Психологія* переважають видання з психології — 592 записи, або 74,84%, та філософських наук — 145 записів, або 18,33%. Найменшу частку записів містить розділ *16 Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки* — 23 записи, або 2,91%. Тематичний розподіл у класі *1 Філософія. Психологія* наведено в табл. 3.

Таблиця 2

Розподіл книг і брошур за підрозділами УДК розділу 00 Загальні питання науки та культури

Назва підрозділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
001 Наука та знання загалом. Організація розумової праці	191	27,09
002 Друк загалом. Документація. Книги. Авторство	4	0,57
003 Системи письма і писемності	3	0,43
004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних	247	35,03
005 Управління. Менеджмент	227	32,20
006 Стандартизація та стандарти	13	1,84
007 Системологія. Теорія систем. Теорія інформації та комунікації. Теорія керування / управління (кібернетика)	3	0,43
008 Цивілізація. Культура. Прогрес	17	2,41
Усього	705	100

Таблиця 3

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 1 Філософія. Психологія

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
1/14 Філософія	145	18,33
159.9 Психологія	592	74,84
16 Логіка. Епістемологія. Теорія пізнання. Методологія та логіка науки	23	2,91
17 Філософія моралі. Етика. Практична філософія	31	3,92
Усього	791	100

Клас 2 Релігія. Теологія (богослов'я) містить 389 записів, із них найбільшу кількість становлять видання, присвячені християнству, — 335 назв, або 86,12%, а найменшу — із питань

релігій стародавнього світу, другорядних культів та релігій — 1 запис, або 0,26%. Результати аналізу розподілу книг і брошур цієї тематики наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 2 Релігія. Теологія (богослов'я)

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
2 Релігія. Теологія (богослов'я)	13	3,34
23 Релігії, які виникли на Індійському субконтиненті. Індійська релігія в широкому розумінні	17	4,37
24 Буддизм	3	0,77
25 Релігії стародавнього світу. Другорядні культу та релігії	1	0,26
27 Християнство	335	86,12
28 Іслам	12	3,08
29 Сучасні духовні рухи	8	2,06
Усього	389	100

Клас 3 Суспільні науки є одним із найбільших за обсягом — 3135 записів; значну частину становлять книги з питань освіти, навчання та виховання — 953 записи, або 30,40%; права — 924 записи, або 29,47%, та економіки — 524 записи, або 16,71%. Результати аналізу розподілу видань згруповано в табл. 5.

У класі 5 Математика та природничі науки переважають видання з питань математики — 267 записів, або 34,45%, фізики — 109 записів, або 14,06%, хімії — 98 записів, або 12,65% та біологічних наук — 97 записів, або 12,52%. У табл. 6 наведено результати аналізу розподілу книг і брошур за розділами УДК зазначеного класу.

Таблиця 5

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 3 Суспільні науки

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
3 Суспільні науки	1	0,03
30 Теорія, методологія та методи суспільних наук. Соціографія	29	0,93
31 Демографія. Соціологія. Статистика	178	5,68
32 Політика	133	4,24
33 Економіка. Економічні науки	524	16,71
34 Право. Юриспруденція	924	29,47
35 Державне адміністративне управління. Військова справа	269	8,58
36 Забезпечення духовних і матеріальних життєвих потреб	31	0,99
37 Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля	953	30,40
39 Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя. Фольклор	93	2,97
Усього	3 135	100

Таблиця 6

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 5 Математика та природничі науки

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
5 Математика. Природничі науки	3	0,39
502/504 Наука про навколишнє середовище. Енвіронментологія. Екологія	60	7,74
51 Математика	267	34,45
52 Астрономія. Астрофізика. Космічні дослідження. Геодезія	35	4,52
53 Фізика	109	14,06
54 Хімія. Кристалографія. Мінералогія	98	12,65
55 Геологія. Науки про Землю	37	4,77

Продовження таблиці 6

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
56 Палеонтологія	5	0,64
57 Біологічні науки загалом	97	12,52
58 Ботаніка	29	3,74
59 Зоологія	35	4,52
Усього	775	100

У класі 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* відображено книги та брошури з питань технології різних галузей промисловості, роботи транспорту, сільського господарства, медицини, а також видання з практичного застосування загальних законів фізики, хімії, біології для отримання необхідних для життя людини матеріалів і продуктів, використання природних багатств тощо. За кількістю записів у класі 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* переважають видання з питань медицини та охорони здоров'я — 555 записів, або 32,34%; техніки та інженерної справи — 449 записів, або 26,17%; сільського господарства — 270 записів, або 15,73%; найменша кількість назв — із питань будівельної промисловості — 30 записів, або 1,75%, та біотехнології — 10 записів, або 0,58%. Результати аналізу тематичного роз-

поділу видань зазначеного класу наведено в табл. 7.

У класі 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт* згруповано книги та брошури з питань архітектури, образотворчого мистецтва, музики, спорту тощо. Розділ 79 *Видовищні види мистецтва. Розваги. Ігри. Спорт* налічує 103 записи, або 28,30%, розділ 73/76 *Образотворче мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво* — 70 записів, або 19,23%, розділ 78 *Музика. Музичні інструменти* — 66 записів, або 18,13%; найменшу кількість назв містить розділ 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт* — 2 записи, або 0,55%. У табл. 8 наведено результати аналізу розподілу книг і брошур за розділами УДК зазначеного класу.

Таблиця 7

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка*

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
60 Біотехнологія	10	0,58
61 Медичні науки	555	32,34
62 Інженерна справа. Техніка загалом	449	26,17
63 Сільське господарство та суміжні науки. Лісове господарство. Землеробство. Тваринництво. Полювання. Мисливство. Рибне господарство	270	15,73
64 Домоведення. Домашнє господарство. Комунальне господарство. Служба побуту	46	2,68
65 Організація та управління підприємствами зв'язку, транспорту, торгівлі, поліграфії. Бухгалтерська справа, рахівництво. Зв'язок з громадськістю	203	11,83
66 Хімічна технологія. Хімічна промисловість і споріднені галузі	93	5,42
67/68 Різні галузі промисловості та ремесла. Легка промисловість загалом	60	3,50
69 Будівельна промисловість. Будівельні матеріали. Будівельно-монтажні роботи	30	1,75
Усього	1 716	100

Таблиця 8

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт*

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
7 <i>Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт</i>	2	0,55
7.01/.09 Теорія та філософія мистецтва, методи, періоди, стилі, способи представлення зображення	61	16,76

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
71 Планування у межах адміністративно-територіальних одиниць. Планування у міській та сільській місцевостях. Ландшафти, парки. Сади	23	6,32
72 Архітектура	30	8,24
73/76 Образотворче мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво	70	19,23
77 Фотографія, техніка кінематографії та подібні процеси	9	2,47
78 Музика. Музичні інструменти	66	18,13
79 Видовищні види мистецтва. Розваги. Ігри. Спорт	103	28,30
Усього	364	100

За результатами бібліометричного аналізу з'ясовано, що найбільше записів на книги та брошури — 6327 — припадає на клас 8 *Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література*.

Найбільшу частину класу становлять бібліографічні записи на книги та брошури розділів 82 *Література. Літературознавство* — 5525 записів, або 87,33%, 81 *Лінгвістика. Мовознавство. Мови* — 757 записів, або 11,96%. Незначну кількість становлять видання із загальних питань лінгвістики та літератури — 45 записів, або 0,71%. Тематичний розподіл записів у зазначеному класі наведено в табл. 9.

Матеріали з питань археології, краєзнавства, географічних, історичних наук тощо подано у класі 9 *Географія. Біографії. Історія*. Він охоплює 855 бібліографічних записів на книги та брошури, поміж яких найбільшу кількість становлять видання з історії — 547 записів, або 63,98%. Видань із краєзнавства зафіксовано 149 записів, або 17,42%; найменша кількість записів — у розділі 902/904 *Археологія. Передісторія. Артефакти. Археологічні пам'ятки* — 24 записи, або 2,81%. Результати аналізу розподілу видань наведено в табл. 10.

Таблиця 9

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 8 Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
80 Загальні питання лінгвістики та літератури. Філологія	45	0,71
81 Лінгвістика. Мовознавство. Мови	757	11,96
82 Література. Літературознавство	5 525	87,33
Усього	6 327	100

Таблиця 10

Розподіл книг і брошур за розділами УДК класу 9 Географія. Біографії. Історія

Назва розділу	К-сть записів	% від заг. к-сті записів у класі
902/904 Археологія. Передісторія. Артефакти. Археологічні пам'ятки	24	2,81
908 Краєзнавство	149	17,42
91 Географія. Географічні дослідження Землі та окремих країн	41	4,80
92 Біографічні дослідження. Генеалогія. Геральдика (гербознавство). Прапори, стяги	38	4,44
930 Історична наука. Історіографія	56	6,55
94 Історія загалом	547	63,98
Усього	855	100

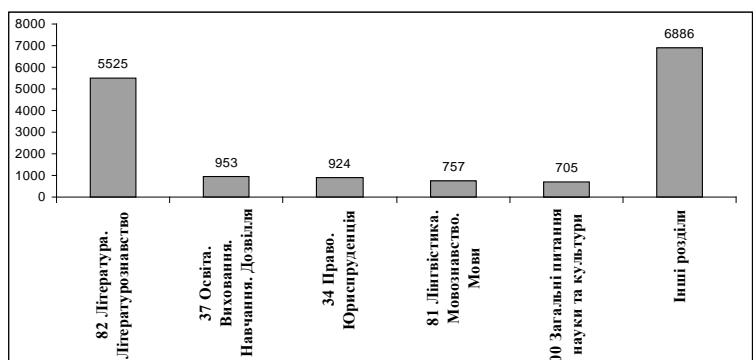
На підставі бібліометричного аналізу кількісних показників видань, опрацьованих у БД "Літопис книг" 2023 р. за розділами УДК, здійснено порівняльний аналіз (діагр. 2).

Найбільшу кількість книг і брошур зафіксовано в розділі 82 *Література. Літературознав-*

ство (5525 записів, або 35,07% загальної кількості). Друге місце посідає розділ 37 *Освіта. Виховання. Навчання. Дозвілля* (953 записи, або 6,05%), третє — розділ 34 *Право. Юриспруденція* (924 записи, або 5,87%), четверте — розділ 81 *Лінгвістика. Мовознавство. Мови* (757 за-

писів, або 4,81%), п'яте — 00 Загальні питання науки та культури (705 записів, або 4,48%). Зазначені розділи становлять понад половину всіх записів у БД "Літопис книг", що у від-

сотковому відношенні відповідає 56,28%, або 8864 записам. Решта розділів разом становлять менше половини від загальної кількості записів БД — 43,72%, або 6886 записів.

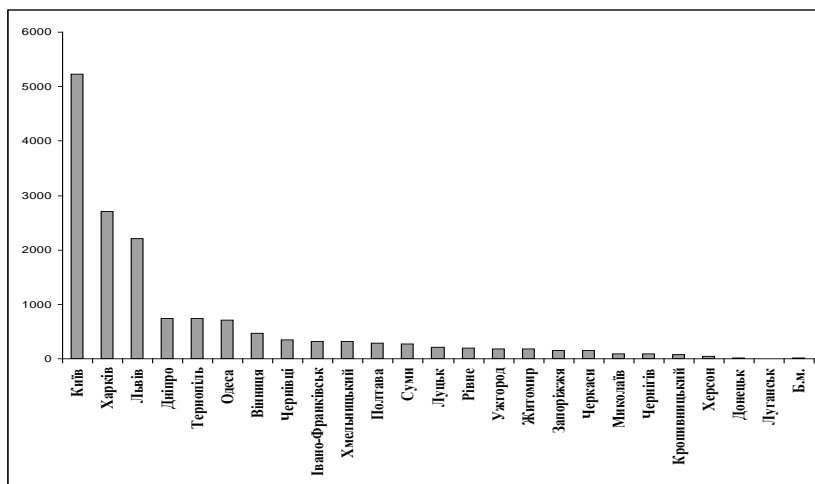
3

Діагр. 2. Кількісний розподіл книг і брошур за розділами

Результати кількісного аналізу виданих книг і брошур за місцем випуску надають підстави для висновку, що більшість видань надруковано видавництвами та видавничими організаціями Києва та області — 33,24%, або 5235 записів; Харкова та області — 17,16%, або 2702 записи; Львова та області — 14,03%, або 2209 записів. За іншими областями та їхніми центрами маємо такі показники: Дніпро — 4,75%, або 748 записів; Тернопіль — 4,71%, або 742 записи; Одеса — 4,53%, або 714 записів; Вінниця — 2,99%, або 471 запис; Чернівці — 2,17%, або 342 записи; Івано-Франківськ — 2,02%, або 318 записів; Хмельницький — 2,01%, або 317 записів; Полтава — 1,80%, або 283 записи; Суми — 1,76%, або 277 за-

писів; Луцьк — 1,30%, або 205 записів; Рівне — 1,29%, або 204 записи; Ужгород — 1,12%, або 176 записів; Житомир — 1,11%, або 175 записів. Незначна частина книжкової продукції належить видавництвам центру та області Запоріжжя — 0,94%, або 148 записів; Черкас — 0,92%, або 145 записів; Миколаєва та Чернігова — по 0,58%, або 92 записи; Кропивницького — 0,51%, або 80 записів; Херсона — 0,31%, або 49 записів; Донецька — 0,08%, або 12 записів; Луганська — 0,04%, або 6 записів. Книг і брошур без зазначення місця випуску — 0,05%, або 8 записів.

У діагр. 3 наведено кількісний розподіл книг і брошур за місцем випуску видань, які увійшли в базу даних "Літопис книг" за 2023 р.

Діагр. 3. Кількісний розподіл книг і брошур за територіальною ознакою

Аналіз кількісних показників розподілу книг і брошур за мовною ознакою засвідчив, що найбільшу кількість становлять україномовні видання — 76,88%, або 12 108 записів; менший відсоток припадає на книги та брошури, надруковані мовами народів світу, — 23,12%, або 3642 записи, серед яких домінують англomовні —

9,63%, або 1516 записів. Описи видань, що вийшли іншими мовами, розподілено так: російською — 9,30%, або 1464 записи; польською — 1,22% або 192 записи; німецькою — 0,74%, або 117 записів; французькою — 0,38%, або 60 записів; румунською — 0,29%, або 46 записів; угорською — 0,18%, або 28 записів; іспанською —

0,13%, або 21 запис; словацькою — 0,13%, або 20 записів; латинською — 0,12%, або 19 записів; італійською та китайською мовами — по 0,11%, або 17 записів. Незначна частина належить публікаціям чеською — 0,089%, або 14 записів; білоруською — 0,082% або 13 записів; болгарською — 0,08%, або 12 записів; старослов'янською — 0,06%, або 10 записів; кримськотатарською, литовською, турецькою — по 0,04%, або 6 записів; санскритом — 0,032%, або 5 записів; івритом і сербською — по 0,03%, або 4 записи; азербайджанською, арабською, грецькою, есперанто, їдишем та узбецькою — по 0,02%, або 3 записи; грузинською, естонською, новогрецькою, португальською, словенською, хорватською, шведською та японською мовами — по 0,01%, або 2 записи. Найменша кількість видань — в'єтнамською, гагаузькою, індонезійською, казахською, каталанською, молдовською, перською, туркменською, фінською, циганською та чорногорською мовами — по 1 запису (табл. 11).

Таблиця 11

Розподіл книг і брошур за мовною ознакою

Мова	К-сть видань
Азербайджанська	3
Англійська	1 516
Арабська	3
Білоруська	13
Болгарська	12
В'єтнамська	1
Гагаузька	1
Грецька	3
Грузинська	2
Есперанто	3
Естонська	2
Іврит	4
Індонезійська	1
Іспанська	21
Італійська	17
Їдиш	3
Казахська	1
Каталанська	1
Китайська	17
Кримськотатарська	6
Латинська	19
Литовська	6
Молдовська	1
Німецька	117
Новогрецька	2
Перська	1
Польська	192
Португальська	2

Російська	1 464
Румунська	46
Санскрит	5
Сербська	4
Словацька	20
Словенська	2
Старослов'янська	10
Турецька	6
Туркменська	1
Угорська	28
Узбецька	3
Українська	12 108
Фінська	1
Французька	60
Хорватська	2
Циганська	1
Чеська	14
Чорногорська	1
Шведська	2
Японська	2

Висновки. У результаті проведеного дослідження БД державної бібліографії книжкових видань (БД "Літопис книг") із застосуванням методу бібліометричного аналізу з'ясовано, що найбільше книжкових видань випущено за тематикою, яка належить до класів УДК 0 *Загальний клас*, 3 *Суспільні науки*, 6 *Прикладні науки*. *Медицина*. *Техніка*, 8 *Мова*. *Мовознавство*. *Лінгвістика*. *Література* — 12 576 записів, або 80% загальної кількості видань (художні й літературознавчі твори та книги з питань освіти, юриспруденції, економіки, медицини, науки). Решта видань, що належать до інших класів, разом налічують 3174 записи, або 20%. Докладніший розподіл книг і брошур у зазначених класах і розділах УДК:

— понад третину усіх записів БД становлять видання класу 8 *Мова*. *Мовознавство*. *Лінгвістика*. *Література* — 6327 записів, або 40,17%; найбільшу кількість видань зареєстровано в розділі 82 *Література*. *Літературознавство* — 5525 записів, або 35,08%;

— у класі 3 *Суспільні науки* (3135 записів, або 19,90%) значну частку становлять видання розділів: 37 *Освіта*. *Виховання*. *Навчання*. *Дозвілля* — 953 записи, або 6,05%; 34 *Право*. *Юриспруденція* — 924 записи, або 5,87%; 33 *Економіка*. *Економічні науки* — 524 записи, або 3,33%;

— у класі 0 *Загальний відділ* зареєстровано 1398 записів, або 8,88%; найбільшу частку становлять видання розділу 00 *Загальні питання науки та культури* — 705 записів, або 4,48%;

— у класі 6 *Прикладні науки. Медицина. Техніка* зареєстровано 1716 записів, або 10,90%, що належать до таких розділів: 61 *Медичні науки* — 555 записів, або 3,52%; 62 *Інженерна справа. Техніка загалом* — 449 записів, або 2,85%; 63 *Сільське господарство та суміжні науки. Лісове господарство. Землеробство. Тваринництво. Полювання. Мисливство. Рибне господарство* — 270 записів, або 1,71%.

За територіальною ознакою, а саме за областями та їхніми центрами, лідирують Київська, Харківська та Львівська області; також зберігається тенденція до збільшення випуску книг і брошур у Дніпропетровській, Тернопіль-

ській, Одеській, Вінницькій, Чернівецькій, Івано-Франківській, Хмельницькій областях; найменша кількість видань припадає на Херсонську, Донецьку та Луганську області.

За мовною ознакою найбільшу кількість становлять україномовні видання, менший відсоток припадає на книги та брошури, надруковані мовами народів світу: англійською, російською, польською, німецькою, французькою й румунською. Найменшу кількість видань надруковано в'єтнамською, гагаузькою, індонезійською, казахською, каталанською, молдовською, перською, туркменською, фінською, циганською та чорногорською мовами.

Список бібліографічних посилань

1. Про обов'язковий примірник документів : Закон України від 9.04.1999 № 595-XIV. *Відомості і Верховної Ради України*. 1999. № 22/23. Ст. 199.
2. Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 0/3 Загальний клас. Філософія. Психологія. Релігія. Суспільні науки / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". 2-ге вид., виправл. і допов. Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. 383 с.
3. Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 5 Математика та природничі науки. 60 Біотехнологія. 61 Медичні науки / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". 2-ге вид., виправл. і допов. Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. 419 с.
4. Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 62 Машинобудування. Техніка в цілому / [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". 2-ге вид., виправл. і допов. Київ : Кн. палата України ім. Івана Федорова, 2008. 303 с.
5. Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 63/65 Сільське, лісове, рибне та мисливське господарство. Комунально-побутове господарство. Організація виробництва, торгівлі, транспорту, зв'язку, поліграфії. Бухгалтерія. Реклама : [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". 2-ге вид., виправл. і допов. Київ : Кн. палата України, 2011. 151 с.
6. Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 66/69 Хімічна технологія. Хімічна промисловість. Різні галузі промисловості та ремесла. Будівельна промисловість : [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. Установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". 2-ге вид., виправл. і допов. Київ : Кн. палата України, 2012. 263 с.
7. Універсальна десяткова класифікація (УДК) : Основна таблиця. 7/9 Мистецтво. Ігри. Спорт. Мовознавство. Художня література. Літературознавство. Географія. Історія : [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.] ; Держ. наук. установа "Кн. Палата України ім. Івана Федорова". 2-ге вид., виправл. і допов. Київ : Кн. палата України, 2011. 147 с.
8. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1—2003, IDT). Чинний від 2007—07—01. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
9. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.80—2000, IDT). [Чинний від 2008—04—01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2009. III, III, 7 с., включ. обкл. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
10. ДСТУ ГОСТ 7093:2009. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами (ГОСТ 7.11—2004, MOD). [Чинний від 2009—10—19]. Київ : Держспоживстандарт України, 2009. 82 с., включ. обкл. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
11. ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. [На заміну ДСТУ 3017—95 ; чинний від 2016—07—01]. Київ : УкрНДНЦ, 2016. IV, 38 с.
12. Використання Універсальної десяткової класифікації при формуванні структури бібліографічних показників : інструкція / [уклад.: О. М. Устіннікова, О. В. Ключніченко, М. Й. Ахвердова]. Вид. 2-ге, випр. та допов. Київ : Кн. палата України, 2019. 43 с.
13. Підготовка та редагування бібліографічних посібників у виданнях : метод. рек. / [уклад.: П. М. Сенько, О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". Вид. 2-ге, без змін. Київ : Кн. Палата України, 2017. 66, [1] с. : табл.

14. Складання бібліографічного запису на книги та брошури для каталогів і картотек : метод. рек. / [уклад.: Л. В. Вербицька, О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Кн. палата України ім. Івана Федорова". 2-ге вид., випр. Київ : Кн. палата України, 2017. 63 с.
15. ДСТУ 6096:2009. Універсальна десяткова класифікація. Структура, правила ведення та індексування (ГОСТ 7.90—2007, MOD). [Чинний від 2009—07—01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2009. III, III, 21, [1] с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

Lydiia Ocheretiana,

*Senior Researcher of the Department of Scientific Preparation
State Bibliographic Indexes of the Book Chamber of Ukraine*

***Books of Ukraine in the mirror of the state bibliography
(according to materials of database of the state bibliography "Book Chronicle" 2023)***

The proposed study presents the results of a bibliometric analysis of the thematic distribution of publications in the "Litopys knig" database for 2023 according to UDC classes and sections.

The performed bibliometric analysis allows us to determine the current trends in the development and thematic orientation of the domestic book publishing industry, science and culture.

Keywords: *database; bibliographic information; bibliometric analysis, books; brochures; non-periodical publications*

References

1. Pro obov'yazkovij primirnik dokumentiv : Zakon Ukraini vid 9.09.1999 № 595-XIV. (1999). *Vidomosti Verhovnoyi Radi Ukraini*, 22/23, st. 199.
2. Ahverdova M. J. ta in. [pidgot.]. (2008). *Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 0/3 Zagalnij klas. Filosofiya. Psihologiya. Religiya. Suspilni nauki. 2-ge vid., vipravl. i dopov.* Kyiv: Kn. palata Ukraini im. Ivana Fedorova.
3. Ahverdova M. J. ta in. [pidgot.]. (2008). *Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 5 Matematika ta prirodnicni nauki. 60 Biotehnologiya. 61 Medichni nauki. 2-ge vid., vipravl. i dopov.* Kyiv: Kn. palata Ukraini im. Ivana Fedorova.
4. Ahverdova M. J. ta in. [pidgot.]. (2008). *Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 62 Mashinobuduvannya. Tehnika v cilomu. 2-ge vid., vipravl. i dopov.* Kyiv: Kn. palata Ukraini im. Ivana Fedorova.
5. Ahverdova M. J. ta in. [pidgot.]. (2011). *Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 63/65 Silske, lisove, ribne ta mislivske gospodarstvo. Komunalno-pobutove gospodarstvo. Organizaciya virobnictva, torgivli, transportu, zv'yazku, poligrafii. Buhgalteriya. Reklama. 2-ge vid., vipravl. i dopov.* Kyiv: Kn. palata Ukraini.
6. Ahverdova M. J. ta in. [pidgot.]. (2012). *Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 66/69 Himichna tehnologiya. Himichna promislovist. Rizni galuzi promislovosti ta remesla. Budivelna promislovist. 2-ge vid., vipravl. i dopov.* Kyiv: Kn. palata Ukraini.
7. Ahverdova M. J. ta in. [pidgot.]. (2011). *Universalna desyatkova klasifikaciya (UDK) : Osnovna tablicya. 7/9 Mistectvo. Iгри. Sport. Movoznavstvo. Hudozhnya literatura. Literaturoznavstvo. Geografiya. Istorija. 2-ge vid., vipravl. i dopov.* Kyiv: Kn. palata Ukraini.
8. *DSTU GOST 7.1:2006. Bibliografichnij zapis. Bibliografichnij opis. Zagalni vimogi ta pravila skladannya (GOST 7.1—2003, IDT).* (2007). Kyiv: Derzhspozhivstandart Ukraini.
9. *DSTU GOST 7.80:2007. Bibliografichnij zapis. Zagolovok. Zagalni vimogi ta pravila skladannya (GOST 7.80—2000, IDT).* (2009). Kyiv: Derzhspozhivstandart Ukraini.
10. *DSTU GOST 7093:2009. Bibliografichnij zapis. Skorochennya sliv i slovospoluk, podanih inozemnimi yevropejskimi movami (GOST 7.11—2004, MOD).* (2009). Kyiv: Derzhspozhivstandart Ukraini.
11. *DSTU 3017:2015. Vidannya. Osnovni vidi. Termini ta viznachennya ponyat.* (2016). Kyiv: UkrNDNC.
12. Ustinnikova O. M., Klyushnichenko O. V. and M. J. Ahverdova. [uklad.]. (2019). *Vikoristannya Universalnoyi desyatkovoyi klasifikaciyi pri formuvanni strukturi bibliografichnih pokazhchikiv : instrukciya. Vid. 2-ge, vipr. ta dopov.* Kyiv: Kn. palata Ukraini.
13. Senko P. M. and Ustinnikova O. M. [uklad.]. (2017). *Pidgotovka ta redaguvannya bibliografichnih posibnikiv u vidannyah : metod. rek. Vid. 2-ge, bez zmin.* Kyiv: Kn. Palata Ukraini.
14. Verbicka L. V. and Ustinnikova O. M. [uklad.]. (2017). *Skladannya bibliografichnogo zapisu na knigi ta broshuri dlya katalogiv i kartotek : metod. rek. 2-ge vid., vipr.* Kyiv: Kn. palata Ukraini.
15. *DSTU 6096:2009. Universalna desyatkova klasifikaciya. Struktura, pravila vedennya ta indeksuvannya (GOST 7.90—2007, MOD).* (2009). Kyiv: Derzhspozhivstandart Ukraini.

Надійшла до редакції 12 грудня 2024 року